

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย วิชาวรรณคดีมรดก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย วิชาวรรณคดีมรดก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในด้านเนื้อหา การนำเสนอและการใช้ภาษา การจัดรูปเล่ม การพิมพ์ และส่วนประกอบของหนังสือเรียน ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

การศึกษาค้นคว้ารวบรวม

1. ศึกษาหนังสือเรียนภาษาไทย วิชาวรรณคดีมรดก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียน จำนวน 4 เล่ม ได้แก่ หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์วัฒนาพานิช หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์ หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช และหนังสือเรียนขององค์การการค้าอุตสาหกรรม
2. ศึกษาค้นคว้ารวบรวมความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หนังสือเรียน และความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีไทย จากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวิเคราะห์หนังสือเรียน ซึ่งดำเนินการสร้างดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรวิชาภาษาไทย และคำอธิบายรายวิชา ท 033 วรรณคดีมรดก รวมทั้งหนังสือ เอกสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์หนังสือเรียนทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ ตลอดจนหนังสือ เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับวรรณคดีไทย เพื่อเป็นแนวทางสร้างเกณฑ์วิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย วิชาวรรณคดีมรดก

2. สร้างแบบวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย วิชาวรรณคดีมรกด โดยศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ และประยุกต์หลักเกณฑ์ของนักวิชาการของไทย และต่างประเทศ

เช่น วิทยวน อินทรกำแหง

ประกาศรี สีหอำไพ

โกชัย สาริกบุตร และสมพร สาริกบุตร

บันลือ พฤษะวัน

James W. Brown, Richard B. Lewis and Fred F. Harcleroad

Leonard H. Clark and Irving S. Starr

Nathan S. Blount and Herbert J. Klausmeir

3. ลักษณะของแบบวิเคราะห์เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบวิเคราะห์นี้ แบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำนเนื้อหา แบ่งเป็น 2 ส่วน

ก. วิเคราะห์เนื้อหาโดยส่วนรวมของหนังสือเรียนทั้งเล่ม

ข. แยกวิเคราะห์เนื้อหาแต่ละบท

ตอนที่ 2 คำนการนำเสนอและการใช้ภาษา

ตอนที่ 3 คำนการจัดรูปเล่ม

ตอนที่ 4 คำนการพิมพ์

ตอนที่ 5 คำนส่วนประกอบของหนังสือเรียน

4. นำแบบวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน (ทั้งรายนามปรากฏในภาคผนวก ข.) พิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหา แล้วนำแบบวิเคราะห์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

5. นำแบบวิเคราะห์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูภาษาไทยที่สอนวิชาวรรณคดีมรกด จำนวน 10 คน (ทั้งรายชื่อโรงเรียนที่ปรากฏในภาคผนวก ค.) แล้วนำมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กลุ่มตัวอย่างประชากร

1. ผู้วิจัยได้สำรวจจำนวนครูภาษาไทยที่สอนวิชาวรรณคดีมรกด ในโรงเรียน

มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้
จำนวนทั้งสิ้นประมาณ 80 คน

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น
(Stratified Random Sampling) โดยจำแนกครูตามประเภทการใช้หนังสือ และ
ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) สุ่มตัวอย่างประชากรที่แบ่ง
ตามประเภทการใช้หนังสือ มาประมาณ 90% ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นประมาณ
71 คน ดังนี้ (ตั้งรายชื่อโรงเรียนปรากฏในภาคผนวก ง.)

2.1 ครูที่ใช้หนังสือเรียนภาษาไทย ศึกษารรณคดีมรดก ระดับมัธยม
ศึกษาตอนปลาย แต่งโดย นายประสิทธิ์ ภาพักลอน นายนิพนธ์ อินสิน และนาย
อภิชาญ ปานเจริญ ขององค์การค้ำครูสภา จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 38.03

2.2 ครูที่ใช้หนังสือเรียนภาษาไทย ศึกษารรณคดีมรดก ระดับมัธยม
ศึกษาตอนปลาย แต่งโดย นางสาวสิทธา พินิจภูวดล นางวันฤทัย สัจจพันธุ์ และ
นางเสาวลักษณ์ อนันตศานต์ ของสำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด จำนวน 21 คน คิด
เป็นร้อยละ 29.58

2.3 ครูที่ใช้หนังสือเรียนภาษาไทย ศึกษารรณคดีมรดก ระดับมัธยม
ศึกษาตอนปลาย แต่งโดย นายบรรเทา กิตติศักดิ์ และนางกัมพูชานาฏ เปรมกมล
ของสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 19.72

2.4 ครูที่ใช้หนังสือเรียนภาษาไทย ศึกษารรณคดีมรดก ระดับมัธยม
ศึกษาตอนปลาย แต่งโดย นายประจักษ์ ประภาพิตยากร และคณะ ของสำนักพิมพ์
อักษรเจริญทัศน์ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 12.67

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบวิเคราะห์หนังสือไปสัมภาษณ์ครูภาษาไทยที่เป็นตัวอย่าง ประชากรควยตนเอง และวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย วิชาวรรณคดีมรดก ตามเกณฑ์ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้วิจัยได้ออกเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 27 มกราคม 2529 ถึงวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2529 ได้แบบวิเคราะห์หนังสือเรียนทั้งสิ้น 71 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบวิเคราะห์ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) นำมาแจกแจงความถี่ หากคำนวณเลขคณิต (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{n}$$

$\bar{x}$ แทน ค่ามัธยิม เลขคณิตของคะแนน ✓

$\sum fx$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนกับความถี่ ✓

n แทน ดุลยตัวอย่างประชากร

(John E. Freud 1981 : 61)

การกำหนดคะแนน แบ่งเป็น 5 ระดับ

คะแนน 4	หมายถึง	มากที่สุด	หรือ	ดีมาก
คะแนน 3	หมายถึง	มาก	หรือ	ดี
คะแนน 2	หมายถึง	น้อย	หรือ	ควรปรับปรุง
คะแนน 1	หมายถึง	น้อยที่สุด	หรือ	ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง
คะแนน 0	หมายถึง	ไม่มีลักษณะที่กำหนดปรากฏอยู่		

การแปลความหมายของค่ามัธยิม เลขคณิต ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้ คือ

- 3.50 - 4.00 หมายความว่า มีความสอดคล้อง เหมาะสม มีลักษณะที่กำหนดปรากฏอยู่มากที่สุด หรือ มีคุณภาพดีมาก
- 2.50 - 3.49 หมายความว่า มีความสอดคล้อง เหมาะสม มีลักษณะที่กำหนดปรากฏอยู่มาก หรือ มีคุณภาพดี
- 1.50 - 2.49 หมายความว่า มีความสอดคล้อง เหมาะสม มีลักษณะที่กำหนดปรากฏอยู่น้อย หรือ มีคุณภาพควรปรับปรุง
- 0.50 - 1.49 หมายความว่า มีความสอดคล้อง เหมาะสม มีลักษณะที่กำหนดปรากฏอยู่น้อยที่สุด หรือ มีคุณภาพควรปรับปรุงอย่างยิ่ง
- 0.00 - 0.49 หมายความว่า ไม่มีลักษณะที่กำหนดปรากฏอยู่

2. นำค่ามัธยิม เลขคณิตของแต่ละข้อมาวิเคราะห์กระจายของคะแนนจากแนวโน้มนำเข้าสู่ส่วนกลาง โดยการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแต่ละข้อ โดยใช้สูตร

$$s = \sqrt{\frac{n(\sum fx^2) - (\sum fx)^2}{n(n-1)}}$$

s แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fx$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนกับความถี่

$\sum fx^2$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับกำลังสองของคะแนน

n แทน กลุ่มตัวอย่างประชากร

(John E. Freud 1981 : 61)

(คำนวณตัวอย่างการคำนวณในภาคผนวก ฉ.)

3. นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง